

Stanowisko ZPP w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych (nr w RCL UD484)

- Polska jest jednym z najbardziej zaangażowanych krajów w Pomoc Ukrainie. Udział w procesie odbudowy i modernizacji tego państwa wymaga jednak znaczących inwestycji, a te trudno realizować bez odpowiedniego systemu ubezpieczeń i gwarancji.
- Odpowiedzią na to zapotrzebowanie ma być nowelizacja ustawy o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych. Wprowadza ona liczne mechanizmy mogące pomóc polskim przedsiębiorcom. Zaproponowane mechanizmy w znacznej mierze ułatwią biznesowi udział w projekcie odbudowy Ukrainy.
- Zarówno nowe, jak i istniejące już mechanizmy wsparcia KUKE będą mogły być kierowane do szerszego katalogu podmiotów, w tym do polskich oddziałów zagranicznych przedsiębiorstw.
- KUKE będzie mogło przejąć ryzyko powstania szkód wynikających z „ryzyka nadzwyczajnego”.
- Działania KUKE będą mogły być ukierunkowane także na inwestycje w zakresie transformacji energetycznej.
- Z pomocy KUKE będą mogli skorzystać nie tylko eksporterzy, ale również podmioty dokonujące „bezpośrednich inwestycji zagranicznych”, co może istotnie pomóc w procesie odbudowy Ukrainy.
- Związek Przedsiębiorców i Pracodawców popiera zaproponowane rozwiązania, choć wskazujemy, że ich efektywność w dużej mierze zależy będzie od sprawności procedur i środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

21 lutego 2023 r. na stronie Rządowego Centrum Legislacji Ministerstwo Rozwoju i Technologii opublikowało projekt ustawy o zmianie ustawy o gwarantowanych przez Skarb Państwa

ubezpieczeniach eksportowych (UD484, zwana dalej „ustawą o KUKE). O zapowiedziach nowych rozwiązań ZPP pisał w lutym przywołując wypowiedź Prezesa KUKE¹, dziś znamy już konkretne propozycje nowelizacji ustawy.

Polska od pierwszych dni napaści Federacji Rosyjskiej na Ukrainę jest jednym z najbardziej zaangażowanych w pomoc naszym wschodnim sąsiadom krajów. Dla Związku Przedsiębiorców i Pracodawców pomoc humanitarna i wojskowa Ukrainie jest niezwykle ważna, a szczególnie dla nas projektem jest „EUROPE-POLAND-UKRAINE. REBUILD TOGETHER”, w ramach którego zorganizowaliśmy liczne konferencje i spotkania polityków polskich, ukraińskich i europejskich oraz przedstawicieli biznesu. Rozmawialiśmy na nich o tym, jak polskie firmy mogą wziąć udział w tym niezwykle trudnym, ale też potrzebnym przedsięwzięciu. Jak sprawić, aby odbyło się to z korzyścią dla każdej ze stron.

Projekt odbudowy Ukrainy jest przedsięwzięciem wymagającym zaangażowania znaczącej ilości środków i wiążącym się z dużym ryzykiem. Szczególną rolę w tym zakresie pełni Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKE). Obecnie niezwykle ważnym mechanizmem oferowanym przez tę instytucję jest ubezpieczanie należności handlowych, co przekłada się na zwiększoną możliwość zaopatrywania ukraińskich partnerów w najważniejsze produkty (leki, żywność i materiały budowlane) poprzez eksport polskich produktów.

Niemniej jednak polscy przedsiębiorcy od dawna podnoszą, że jedną z najważniejszych barier utrudniających realizację inwestycji na Ukrainie, szczególnie w warunkach tak wysokiego ryzyka i niepewności, jest niewystarczająca ochrona inwestycji i kapitału. Jednym z ważniejszych postulatów w tym zakresie jest stworzenie skutecznego systemu ubezpieczeń inwestycji, czyli nieruchomości, zakładów produkcyjnych i całej potrzebnej infrastruktury. W tym zakresie nie istnieją wciąż skuteczne mechanizmy, a to utrudnia polskim firmom wzięcie udziału projekcie odbudowy Ukrainy, który może być dla nich niezwykle szansą

---

¹ <https://zpp.net.pl/wp-content/uploads/2023/02/10.02.2023-Komentarz-ZPP-w-sprawie-wsparcia-inwestycji-polskich-przedsiębiorców-na-Ukrainie-i-zapowiedzi-planowanej-w-tym-celu-nowelizacji-ustawy-z-dnia-7-lipca-1994-r.-o-gwarantowanych-przez-Skarb-Pans.pdf>

na obecność na rynku wschodnim i rozwój, co bezpośrednio przekładać się będzie na siłę polskiej gospodarki.

Rozwiązaniem powyższych problemów ma być nowelizacja ustawy o KUKIE, która oprócz istniejących mechanizmów ochrony eksportu towarów na rynek ukraiński ma wprowadzić również ubezpieczenia inwestycji polskich firm inwestujących na Ukrainie w projekty typu green-field i przez przejęcia oraz ubezpieczenia udziału polskich dostawców towarów i wykonawców w projektach odbudowy i modernizacji Ukrainy. Oznacza to, że KUKIE dostanie do dyspozycji nowe narzędzia niezwiązane bezpośrednio z eksportem, a umożliwiające działanie między innymi w obszarze transformacji energetycznej.

Bez wątplenia transformacja energetyczna Polski jest jednym z najważniejszych wyzwań, które czekają nas w najbliższych latach. Europejski Zielony Ład nakłada na nasz kraj liczne obowiązki, szczególnie w zakresie ograniczenia emisji CO₂, które wymagają bardzo intensywnych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii. Ponadto sytuacja geopolityczna, szczególnie w kontekście agresji Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy, sprawia, że konieczne jest uzyskanie nie tylko niezależności od węglowodorów ze wschodu, ale (przynajmniej w znacznej mierze) od importowanych węglowodorów w ogóle. Doświadczenia ostatnich miesięcy wskazują, że tylko w ten sposób będziemy w stanie uchronić się od poważnego i realnego ryzyka wykorzystywania surowców energetycznych w polityce państw nie zawsze przychylnych Polsce i Europie. Z całą pewnością umożliwienie KUKIE wspierania inwestycji w tym obszarze ocenić należy pozytywnie, szczególnie z uwagi na bardzo wysoki koszt transformacji energetycznej.

Projekt ustawy przewiduje także możliwość zapewnienia polskim firmom ubezpieczenia od nadzwyczajnego ryzyka związanego z działaniami wojennymi. W art. 2 pojawić ma się ust. 8b mówiący o tym, że KUKIE przejąć ma ryzyko wynikające ze szkód, które są następstwem zdarzeń określonych jako ryzyko nadzwyczajne (w przypadkach określonych w wymienionym

przepisie). Definicję ryzyka nadzwyczajnego określić będzie mogła Rada Ministrów na podstawie dyspozycji mającej znaleźć się w art. 2 ust. 10. Tego rodzaju rozwiązania mogą okazać się przydatne między innymi dla polskich firm transportowych.

Bardzo istotna jest także proponowana zmiana art. 6 ust. 1 ustawy, która zakłada znaczące poszerzenie katalogu podmiotów, które będą mogły korzystać z instrumentów pomocowych, którymi dysponuje KUBE. Będą mogli z nich skorzystać między innymi:

„przedsiębiorcy mający miejsce zamieszkania albo siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy dokonują:

a) eksportu krajowych produktów i usług, z zastrzeżeniem ust. 2,

b) inwestycji bezpośrednich za granicą, w tym za pośrednictwem przedsiębiorców zależnych mających siedzibę za granicą;”.

Jest to niezwykle istotna zmiana, gdyż dotychczasowa treść art. 6 ust. 1 odnosiła się wyłącznie do przedsiębiorców „dokonujący eksportu krajowych produktów i usług”. Ustawa zatem rozszerzy kompetencje KUBE również o wsparcie podmiotów dokonujących bezpośrednich inwestycji zagranicznych, a więc takich, które będą chciały działać bezpośrednio na wschodzie. Potrzeba ta była wielokrotnie artykułowana przez polski biznes, który może uzyskać bardzo ważny impuls dla rozwoju poprzez ekspansję na duży, ukraiński rynek.

Nie jest to jedyna bardzo ważna zmiana w art. 6. Ustęp 1 pkt 2 tegoż artykułu stanowić będzie, że „oddziały przedsiębiorców zagranicznych, z zastrzeżeniem ust. 2” również będą mogły zostać objęte wsparciem KUBE. Oznacza to, że odpowiednie instrumenty będą mogły być kierowane do zagranicznych podmiotów mających w Polsce swoje oddziały. Firmy takie płacą w Polsce podatki oraz wspierają polski rynek pracy, a dzięki pomocy KUBE będą miały szansę na dalszy rozwój między innymi przez zwiększanie eksportu. Co ważne, istnienie takiego mechanizmu poprawia otoczenie inwestycyjne w Polsce i może pomóc zwiększyć

zainteresowanie naszym krajem podmiotów chcących dokonywać tu bezpośrednich inwestycji. Takie rozwiązanie może również pomóc przyciągnąć firmy ukraińskie do naszego kraju.

Mając na względzie całość proponowanych zmian Związek Przedsiębiorców i Pracodawców ocenia projekt nowelizacji pozytywnie. Wskazać jednak należy, że nawet najlepsze mechanizmy wsparcia nie będą działały prawidłowo bez odpowiednich praktyk działania. Proces inwestycyjny na Ukrainie w kontekście odbudowy i modernizacji tego kraju może być wielką szansą na rozwój polskiej przedsiębiorczości, a tym samym polskiej gospodarki, ale wiąże się z istotnym ryzykiem spowodowanym działaniami wojennymi. Stąd też mechanizmy gwarancji i ubezpieczeń muszą być odpowiednio zabezpieczone finansowo, a praktyka stosowania procedur przez KUKE musi być szybka i przejrzysta. Tylko w ten sposób uda się efektywnie zminimalizować ryzyko inwestycji na wschodzie.